

Mircea Brie

**Etnicitatea, confesiunea și dialogul intercultural în relațiile internaționale
și zona de frontieră**

Teză de abilitate

Rezumat

Prezenta teză de abilitare, structurată în două importante părți, constituie o sinteză a activității academice, didactice și de cercetare, din ultimii ani, cu un accent asupra cercetărilor post-doctorale. Prima parte face trimitere la activitatea de cercetare, iar cea de-a doua la planul de evoluție și dezvoltare a carierei profesionale.

Partea întâi este gândită metodologic astfel încât să reflecte cât mai obiectiv și fidel principalele rezultate ale cercetărilor. Aceste cercetări, grupate pe subdomenii de cercetare, sunt prezentate sintetic, prin analogie cu principalele curente științifice din sfera relațiilor internaționale și studiilor europene. Trimitere se face la un cadru contextual mai larg, ce încadrează tematic și conceptual rezultatele obținute în urma cercetărilor. Perspectiva acestor cercetări este una complexă, interdisciplinară. Mai mult, arii disciplinare, considerate periferice, ce ating tangențial sfera relațiilor internaționale și studiilor europene, relativ recent intrate în peisajul cercetării și-au putut face locul printre preocupările personale. Socialul, fenomenele demografice, interculturalitatea, studiul grupurilor umane, a populației în general, împreună cu elementele de analiză istorică, antropologică sau sociologică, își aduc din plin contribuția la cunoașterea complexelor realități din sfera științelor politice, a relațiilor internaționale și studiilor europene în particular.

Plecând de la principalele rezultate ale cercetărilor din ultimii ani, valorificate prin numeroasele publicații, ne propunem ca pe parcursul prezentei teze să sintetizăm aceste cercetări pe cinci direcții tematice disciplinare sau interdisciplinare:

- Istorie, demografie, relații internaționale și diplomație
- Etnicitatea și gestionarea relațiilor internaționale
- Religia și dialogul intercultural în spațiul european
- Spațiul frontalier. Epistemologia și formele de exprimare frontalieră în contextul Noii Europe

Aceste direcții tematice complexe nu își propun să cuprindă de o manieră exclusivistă publicațiile noastre din ultimii ani, ele se întrepătrund, anumite publicații regăsindu-se în două sau chiar mai multe arii tematice.

Prima direcție tematică conturează cercetările ce vin în completarea principalelor preocupări științifice din perioada de început a activității de cercetare, inclusiv din perioada doctorală. Aceste cercetări au fost încununare prin publicare unui număr

semnificativ de lucrări ce au fost validate și recunoscute de mediul academic (una dintre cărțile publicate fiind premiată în anul 2011 de către Academia Română).

Analiza istorică permite o perspectivă diacronică asupra relațiilor internaționale și diplomației. Cunoașterea realităților istorice se transformă așadar într-o complexă premisă de la care pleacă analiza relațiilor internaționale și a studiilor europene. Specificul cultural, amprenta istorică și experiența contactelor reciproce a grupurilor umane se pot constitui în elemente de prognoză, de anticipație, cu privire la reacțiile și comportamentele ce afectează sfera relațiilor inter-statale, regionale sau internaționale. Cunoașterea istorică se impune în asemenea circumstanțe pentru a consolida argumentele de natură politică, juridică sau economico-sociologică ce sta la baza analizei societății contemporane.

Conexiunea dintre demografie și studiile europene sau relațiile internaționale este una deosebit de importantă din perspectiva impactului major pe care îl are evoluția, structura, dinamica și perspectiva pe care o îmbracă populația europeană. Implicațiile internaționale ale migrației, efectele schimbării structurii populației europene pe grupe de vârstă, fenomen asociat îmbătrânirii populației sunt în măsură să conducă la transformări semnificative pe scena internațională.

Diversitatea etnică și religioasă, relațiile dintre minoritate și majoritate în spațiul Europei Central-Răsăritene, dialogul intercultural, imigrația în spațiul european sau managementul relațiilor inter-etnice și securitatea europeană sunt teme centrale abordate ale unor publicații și proiecte de cercetare din perioada 2008-2014 (între acestea regăsindu-se un Modul Jean Monnet). Etnia, etnicitatea, confesiunea sunt concepte în jurul cărora se nasc discuții și polemici generatoare de emoții și sentimente de o intensitate extremă. Dialogul intercultural poate fi asigurat cu succes acolo unde o comunitate, conștientă de existența celuilalt, cunoscându-l, ajunge să comunice, să coopereze, să construiască structura unei societăți multiculturale. Acolo unde diversitatea etno-confesională lipsește deschidere către alte comunități este deficitară, însă prezența diversității scoate în evidență și realități mai puțin dorite. Discutăm deopotrivă și despre discriminare, marginalizare, minoritate cu status scăzut, societăți periferice, distribuție inechitabilă a resurselor și autorității.

Diversele tipologii de frontieră, spațiul frontalier și cooperarea transfrontalieră au devenit în ultimii ani teme fundamentale de cercetare ale Institutului de Studii Euroregionale (ISER), a revistei sale periodice *Eurolimes*, a cadrelor didactice din cadrul Departamentului de Relații Internaționale și Studii Europene de la Universitatea din Oradea unde îmi desfășor activitatea. ISER se remarcă prin numărul de proiecte de cercetare sau prin intermediul colecției sale impresionale de publicații care au ca și tematică de analiză frontiera.

Analizând frontierele externe ale UE, am încercat să realizăm o epistemologie a frontierelor europene, să identificăm modul cum este percepută și reflectată frontiera în

documentele oficiale și în literatura de specialitate. Extinderea europeană a condus la noi forme și tipologii ale frontierelor.

În partea a doua a tezei este conceput un planul de dezvoltare al carierei gândit pe două paliere de abordare: dezvoltarea carierei profesional-didactice și dezvoltarea activității de cercetare. Concluziile impun nevoia obținerii atestatului de abilitare, urmat de candidatura pentru postul de profesor și obținerea conducerii de doctorat. Importanță deosebită este acordată aprofundării cercetării și integrarea acestora în activitățile didactice pe care dorim să le perfecționăm atât la nivel de conținut, cât și în ceea ce privește aptitudinile de predare.